

Melontaturvallisuus

Melonnan koulutustapaaminen 25.4.2023

Turvallisuus

- 18-18.30 onnettomuustilastot ja läheltäpiti-raportit
- 18.30-20 uusi melonnan turvallisuusohje

Tehtävä webinaarin osallistujille

Oletko ollut itse onnettomuustilanteessa tai LP (läheltäpiti) -tilanteessa?

Kyllä / Ei

Vastaukset

Oletko ollut itse onnettomuustilanteessa tai LP (läheltäpiti) -tilanteessa?

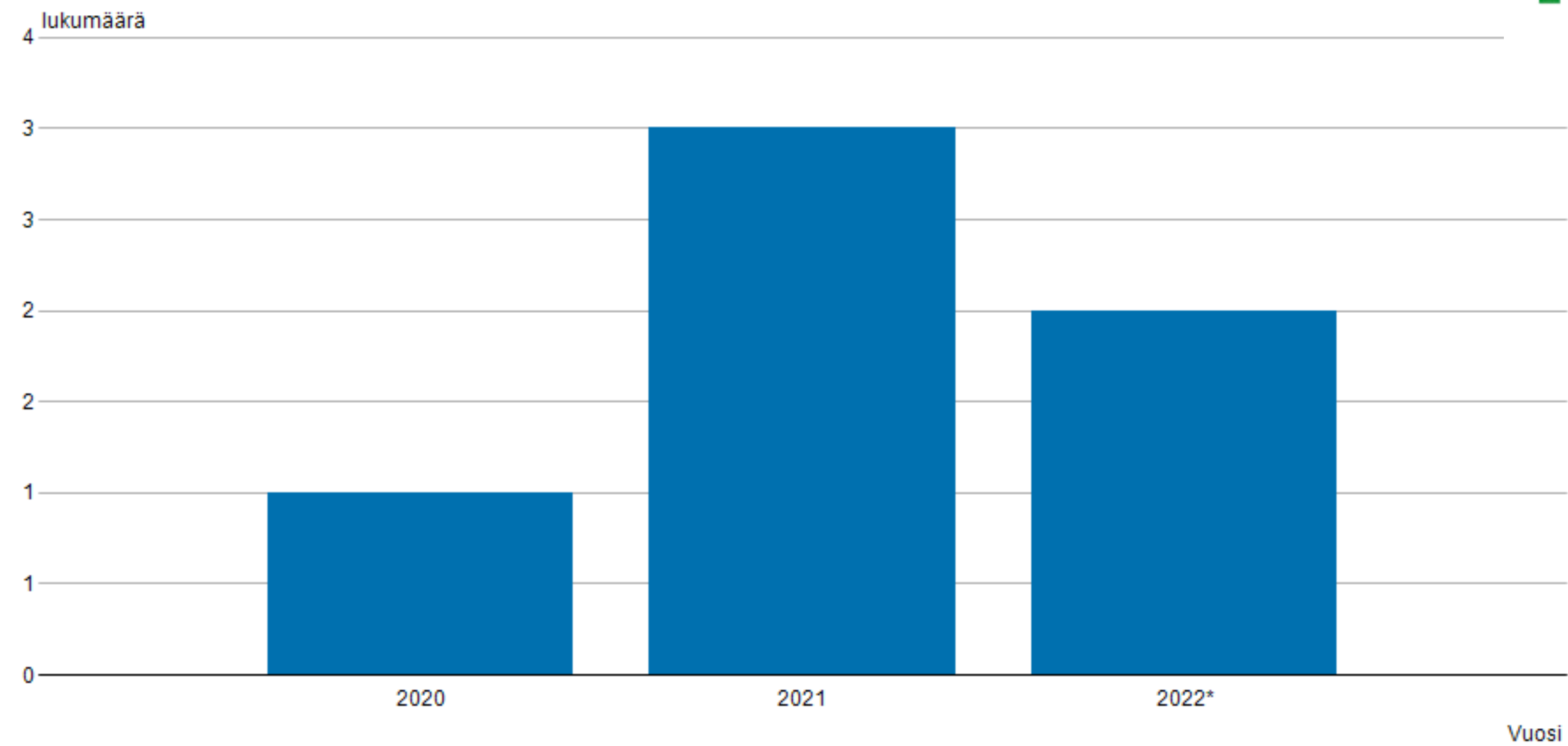
Kyllä 53%

Ei 47 %

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Huviveneonnettomuuksissa osalliset alukset onnettomuustyyppin mukaan muuttujina Vuosi.
Kanootti tai kajakki, Onnettomuustyyppit yhteensä.

TRAFICOM
Liikenne- ja viestintävirasto

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Merivartiosto, Vuoden 2022 raportit

Kajakki tai kanootti ollut osallisena tehtävissä 7 tapauksessa. Vuositasolla tapauksia keskimäärin 11 kpl. 6 tapauksessa henkilö joutunut veden varaan. Yhdessä tapauksessa meloja juuttunut pintaverkkoon.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Kurssilainen ajautui kivikkoon

Tapahtumien kulku

Kesän peruskurssin oppilas ajautui koulutusalueen ulkopuolelle kovassa tuulessa, ajautui louhikkoon ja kaatui. Melonta-alue oli rajattu, mutta innokkuus johti karkaamiseen. Veto-letkalla saatiin oppilas pois ja turvalliselle alueelle.

Seuraukset

Ei muita vahinkoja kuin naarmuja kajakkiin.

Tapaus käytiin läpi kaikkien kurssilaisten kanssa päivän päätteeksi ja erikseen vielä kouluttajien kanssa.

Toimenpiteet

Kurssialueen tarkempi rajausta ja "rajavahdit" paikalla paremmin.

Tuulen vaikutuksen tarkempi kertominen.

Varmistus, että kaikilla kouluttajilla on varmasti hinausköysi mukana

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Moottorivene ajoi päin

Tapahtumien kulku

Viisi melojaa palaamassa viikkomelonnasta vajalle. Sää kaunis, tuuli n 2 m/s. Melojat väylän ulkopuolella ruovikon ja venelaiturien välistä n 15-20 metriä rannasta. Takaa tulee moottorilla kovaa ajava isohko purjevene ja ajaa suoraan Kohti. Melojat väistävät.

Vene kääntää vauhtia hiljentämättä päin melojia, yksi melojista ei ehdi alta pois. Vene osuu melojan kajakkiin n. 30 cm perästä, mutta onneksi osuma niin viisto ettei kaada melojaa. Vene jatkaa kovaa vauhtia laiturin ohi, tekee ruovikon takaa jyrkemmän käännöksen ja tulee samaa kautta yrittäen uutta lähestymistä. Nyt melojat ehtivät alta pois.

Veneen päästyä laituriin melojat kysyvät 3 hengen miehistöltä, eikö kukaan nähnyt melojia ja esim. äänellä varoittanut, koska vene lähestyi todella lujaa, väylän ulkopuolella ja lähellä laituria. Selityksen mukaan venettä ei pystynyt hallitsemaan.

Seuraukset

Pintanaarmu kajakin perään. Säikähdys. Ainekset paljon suurempaankin.

Toimenpiteet

Debriefing ja ko. melojan sekä ryhmän kanssa asian läpikäynti. Ilmoitus seuralle. Kajakin pintapuolinen tarkastus.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Aallokko yllätti

Tapahtumien kulku

Heinäkuu. Meloja lähtee retkikajakilla saaren suojasta tuuleen ja kaatuu sivuaallokossa. Rantaan on n. 300 m. Meloja ui kajakin kanssa kohti rantaa, mutta sotkeutuu hetkellisesti verkon merkkinaruun ja on ajautua verkkoon. Pääsee kuitenkin rantaan.

Seuraukset

Ei seurauksia

Toimenpiteet

Jatkossa järvisään, tuulen tarkistus vesistön mukaan.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Pitkä uinti johti hypotermiaan

Tapahtumien kulku

Heinäkuu. Meloja kaatuu retkikajakilla tuulessa (n. 10 ms) melko kaukana rannasta. Ui kajakin kanssa rantaan. Kajakin kansiluukut eivät kunnolla kiinni tai eivät tarpeeksi tiiviit. Henkilöllä ei liivejä päällä.

Seuraukset

Henkilö hypoterminen ja tajunnan taso alentunut. Paikalla olleet hälyttivät apua paikalle. Myöhemmin selvisi, että henkilön tila oli ollut vakava.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Ukkonen hajotti ryhmän

Tapahtumien kulku

Heinäkuu. Ukkosen vaara oli tiedossa ja suunnitelmat laadittu. Suunnitelmien mukaan ryhmän piti ehtiä ennen ukkosta takaisin, mutta retki venyi ja ukkosmyrsky saavutti melojat ennen vajalle pääsyä. Ryhmä jakautui kahtia, osa jatkoi vaikeissa olosuhteissa vajalle osa teki "hätärantautumisen". Ryhmät toimivat ohjaajien johdolla.

Seuraukset

Ei henkilö- tai kalustovahinkoja. Melojien tuntemuksia kyseltiin tilanteen jälkeen rannassa ja yleinen fiilis oli hyvä.

Toimenpiteet

Tapahtumaa on käyty läpi ohjaajaporukan kanssa paljon ja vaihdettu siitä heränneitä ajatuksia. Tapahtumasta saatiin paljon hyvää oppia ja arvokasta kokemusta, vaikka tilanne olikin tiukka.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Kaatuminen ja ryhmän hajoaminen aallokossa

Tapahtumien kulku

Elokuu. Odotettua vaativammat olosuhteet aiheuttivat kaksi kaatumista ja ryhmä hajosi kahtia ja yksi meloja erkani muista. Melojien välille ei saatu yhteyttä ja erkaantuneen melojan tilanteesta oli epätietoisuutta. Lopulta kaikki selvisivät perille.

Retkestä oli tehty riskianalyysi ja turvallisuussuunnitelma ja mukana oli kokeneita ohjaajia. Aallokkomelontaa oli harjoiteltu ennakolta. Retkelle asetetusta tuulirajasta oli poikettu.

Seuraukset

Ei fyysisiä ruhjeita. Henkistä tilaa seurataan pitämällä yhteyttä.

Toimenpiteet

Retkelle asetetusta tuulirajasta oli poikettu ja olosuhteet osoittautuivat liian haastaviksi ryhmälle. Jatkossa parempaa harkintaa. Puhelinnumeroiden vaihtaminen ja tai WA-ryhmän perustaminen retkille.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Melontaturvallisuuden neuvotelukunnan huomiota

Kovaluukut, joissa alla erillinen neoprenisuoja ovat turvallisuusriski, erityisesti vuokraamotoiminnassa. Pelkkä kovaluukku ei pidä vettä. Seuratoiminnassa pitää koulutuksessa korostaa huolellisuutta luukkujen kanssa. Kajakkeihin voi laittaa luukkujen huolellisesta sulkemisesta muistuttavat tarrat tai teipit.

Yleisenä huomiona tapauksissa on melojien taitotasoon nähden liian vaativat olosuhteet tai olosuhteiden muuttuminen liian vaativiksi. Melojan oma arvio tai ohjaajien arviointi ryhmän taitotasosta on ollut liian optimistinen.

Keskustelussa nostettiin esiin myös melojan oma vastuu omasta toiminnastaan.

Seurojen on syytä tarkistaa onko turvallisuuskäytännöissä puutteita.

Raportointilinkit

[Tukes \(kuluttajaturvallisuuslain mukaiselle toiminnalle\)](#)

[Melonta- ja Soutuliiton LP -raportti \(ei kuluttajaturvallisuuslain mukaiselle toiminnalle\)](#)

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Lainaukset Otkes tutkimuksesta

[Hukkumistarinat](#) – Otkes yhteenveto hukkumistapauksista 2021

Kolme henkilöä (ml. lapsi) lähti kylmän veden aikaan kokeilemaan juuri hankittua kanoottia. Kanootti kaatui. Yksi aikuinen hukkui ja muut kaksi uivat rantaan. Hukkuneen paukku-liivi oli väärin koottu ja lapsen liivi oli väärää kokoa.

Eläkeikäinen mies oli touhuillut mökkirannassa kanootilla riskialttiilla tavalla useina päivinä. Naapuri havaitsi kanootin ylösalaisin vedessä lähellä rantaa. Mies löytyi kuukautta myöhemmin. Ei pelastusliivejä.

Alle nelikymppinen mies kalasteli kajakista virvelillä. Hän löytyi hukkuneena 2 pv myöhemmin kuulokkeet päässään. Mies oli päihtynyt. Vedellä täyttyneessä kajakissa oli kalastusarvikkeita, oluttölkkejä ja ahven. Ei pelastusliivejä.

Neuvottelukunnassa todettiin, että tapaukset eivät koskeneet ohjattua melontatoimintaa tai vuokraustoimintaa. Menehtyneet eivät olleen melonnan aktiiviharrastajia.

Lisäksi todettiin, että tutkimus antoi arvokasta tietoa onnettomuuksien taustoista. Kuolemaan johtaneista tapauksista ei ole nykyään mahdollista saada viranomaisilta tietoja, joten tapausten syyt jäävät selvittämättä. Tämä vaikeuttaa melonnan turvallisuustyötä.

Onnettomuustilastot ja LP-raportit

Vesikulkuneuvolla liikkuminen (31 tapausta, 32 hukkunutta)

Kolme henkilöä (ml. lapsi) lähti kylmän veden aikaan kokeilemaan juuri hankittua kanoottia. Kanootti kaatui. Yksi aikuinen hukkui ja muut kaksi uivat rantaan. Hukkuneen paukku-liivi oli väärin koottu ja lapsen liivi oli väärää kokoa.

läkäs mies lähti soutuveneellä verkoille, mutta ei palannut takaisin. Mies veneineen löytyi kaikuluotaamalla järven pohjasta noin 100 m rannasta. Hän oli vahvasti päihtynyt. Pelastusliivejä tai muita kelluttavia pukineita ei ollut.

Kaksi miestä oli koko päivän kalassa ja joi alkoholia. He olivat liikkeellä tasaperäisellä soutuveneellä, jossa oli pieni perämoottori. Vene kaatui. Toinen miehistä ui rantaan, toinen hukkui. Pelastuneella oli liivit, hukkuneella ei.

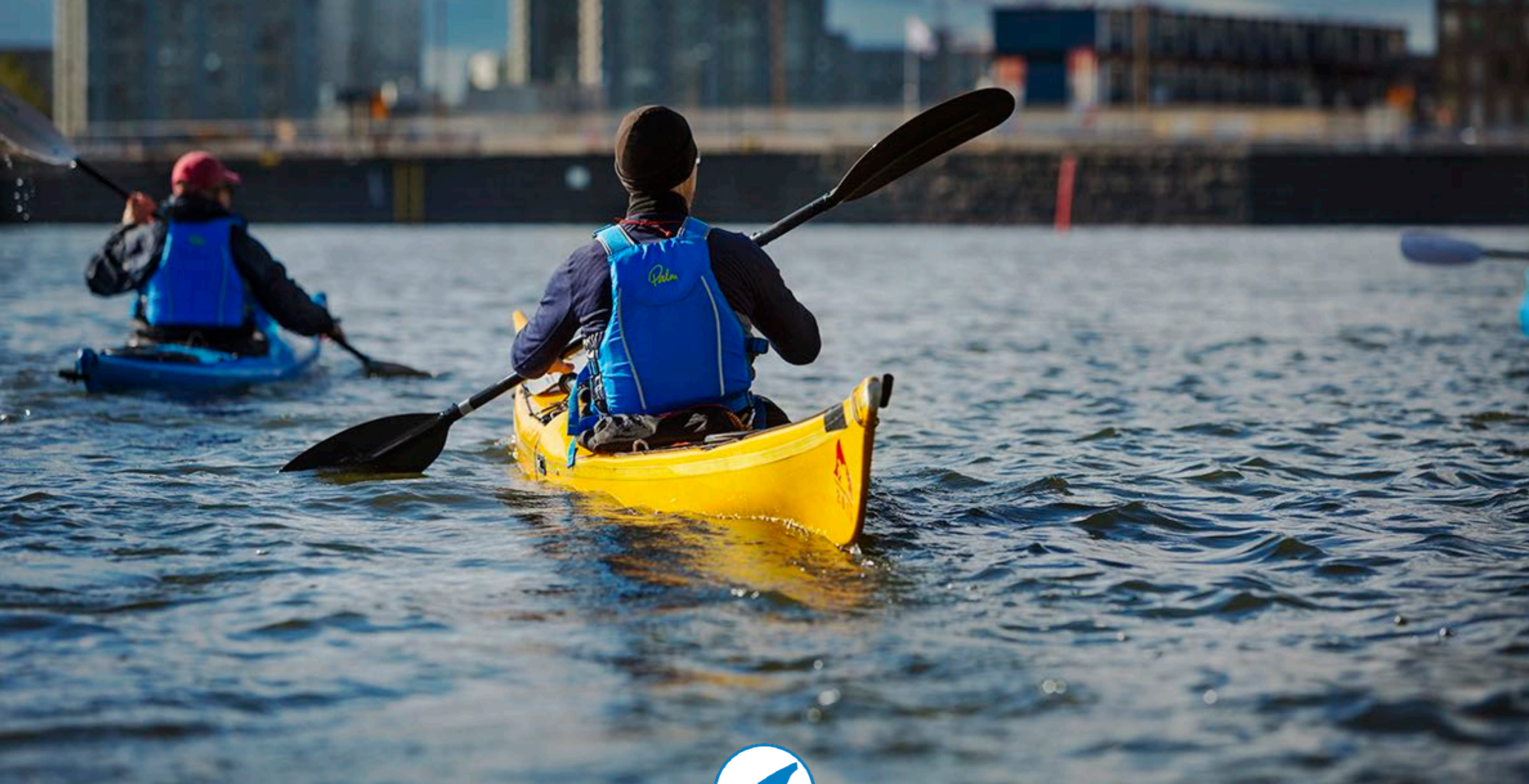
Kaksi miestä kalasteli vahvasti päihtyneenä savolaismallisesta soutuveneestä. Vene kaatui aivan rannan tuntumassa, jolloin toinen miehistä hukkui. Pelastusliivit oli veneessä, mutta ei puettuna.

Eläkeikäinen mies souti nostamaan verkkoja savolaismallisella soutuveneellä. Vene kaatui ja mies joutui veden varaan. Tapahtuman nähnyt sivullinen ei ehtinyt veneellään auttamaan. Ei pelastusliivejä.

Lähes 90-vuotias mies haki soutuveneellä katiskan järvestä ja toi sen rantaan. Hän ilmeisesti heitti katiskan maihin. Mies oli todennäköisesti pudonnut veneestä, sillä hänet löydettiin matalasta rantavedestä. Ei pelastusliivejä.

Eläkeikäinen mies oli touhuillut mökkirannassa kanootilla riskialttiilla tavalla useina päivinä. Naapuri havaitsi kanootin ylösalaisin vedessä lähellä rantaa. Mies löytyi kuukautta myöhemmin. Ei pelastusliivejä.

Melonnan turvallisuusohje

- Uusi melonnan turvallisuusohje julkaistiin 25.4.2023
- Melonnan turvallisuusohjeen on laatinut melontaturvallisuuden neuvottelukunta
- Uusi ohje korvaa vanhan 2012 julkaistu ohjeen

[Melonnan turvallisuusohje \(linkki\)](#)

Melonnan turvallisuusohje

Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan jäsenet:

Lasten ja nuorten keskus ry

Liikenne- ja viestintävirasto TraFicom

NIL Finland

Rajavartiolaitos

Suomen koskenlasku ja melonta ry

Suomen Latu ry

Suomen Melonta- ja soutuliitto ry

Suomen Melontakouluttajat ry

Suomen Partiolaiset - Finlands Scouter ry

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes

Valtakunnallinen seikkailukasvatusverkosto

Venealan Keskusliitto Finnboat ry

Melonnan turvallisuusohje

Melontaturvallisuuden neuvottelukunta

- Melontaturvallisuuden kehittämisen yhteistyöelin
- Kokoontuu 2 krt. / vuosi
- Käy läpi onnettomuustilastot, viranomaisraportit ja kerätyt onnettomuus ja LP (läheltä piti) -raportit
- Laatii melonnan turvallisuusohjeen

Melonnan turvallisuusohje

Uudistamisen syitä

- Uudet melonnan välineet, esim. SUP ja packraft eli reppulautta
- Muuttunut lainsäädäntö, esim. kuluttajaturvallisuuslaki 2011, vesiliikennelaki 2020
- Uudet viranomaisohjeet
- Muuttunut melontaturvallisuuden neuvottelukunnan rooli

Melonnan turvallisuusohje

Uuden ohjeen kantavana periaatteena on korostaa tilannekohtaista harkintaa. Annetut lukumäärät ja määritykset ovat ohjeellisia ja antavat suuruusluokan tai lähtötason. Toiminnasta vastuussa oleva tekee päätökset riskikartoitukseen ja tilanneharkintaan perustuen.

Melonnan turvallisuusohje

Modernisointia

Kanootti -> vesikulkuneuvo (vastaa vesiliikennelakia)

SUP -lauta ja packraft huomioitu

Radio -> puhelin tai muu yhteydenpitoväline

Matkapuhelin -> puhelin

Linkit (Vesiliikennelaki, Meriteiden säännöt, Tukes)

Melonnan turvallisuusohje

Isompia muutoksia

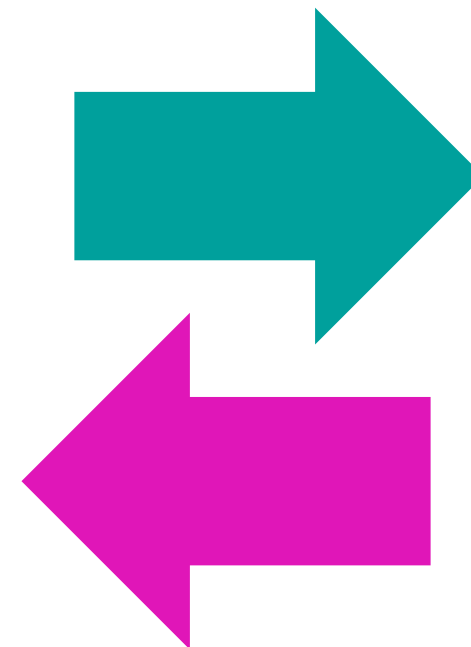
- Ohjattavien ja ohjaajien suhde -> 12 hlö, 8 vesikulkuneuvoa
- Koskiluokitus ei MTNK valtuutusta, korostetaan omaa harkintaa
- Uimataidon huomioiminen
- Vesikulkuneuvon luovutus vesiliikennelain mukainen

Montako asiakasta yhdellä melonnanohjaajalla?

- Meri
- Kallioiset/betoniset lähirannat
- Vilkas vesiliikenne
- Veden lämpö 8 astetta
- Tuuli 6 m/s
- Ohjaaja melonut 2 vuotta
- Ohjaaja vetää ryhmää yksin
- Melontaseuran merikajakit käytössä
- Asiakkaina perheitä, lapset min. 12 v. ei melontakokemusta

- Pienehkö, suojainen järvi
- Paljon saaria, hyvät rantautumismahdollisuudet
- Veden lämpö 24 astetta
- Ohjaajalla 25 vuoden aktiivikokemus
- Kumivene kuskeineen tarvittaessa käytettävissä
- Käytössä Rainbow Oasis –kajakit
- Asiakkaina pelastuslaitoksen pintapelastajat

Tehtävä webinaarin osallistujille

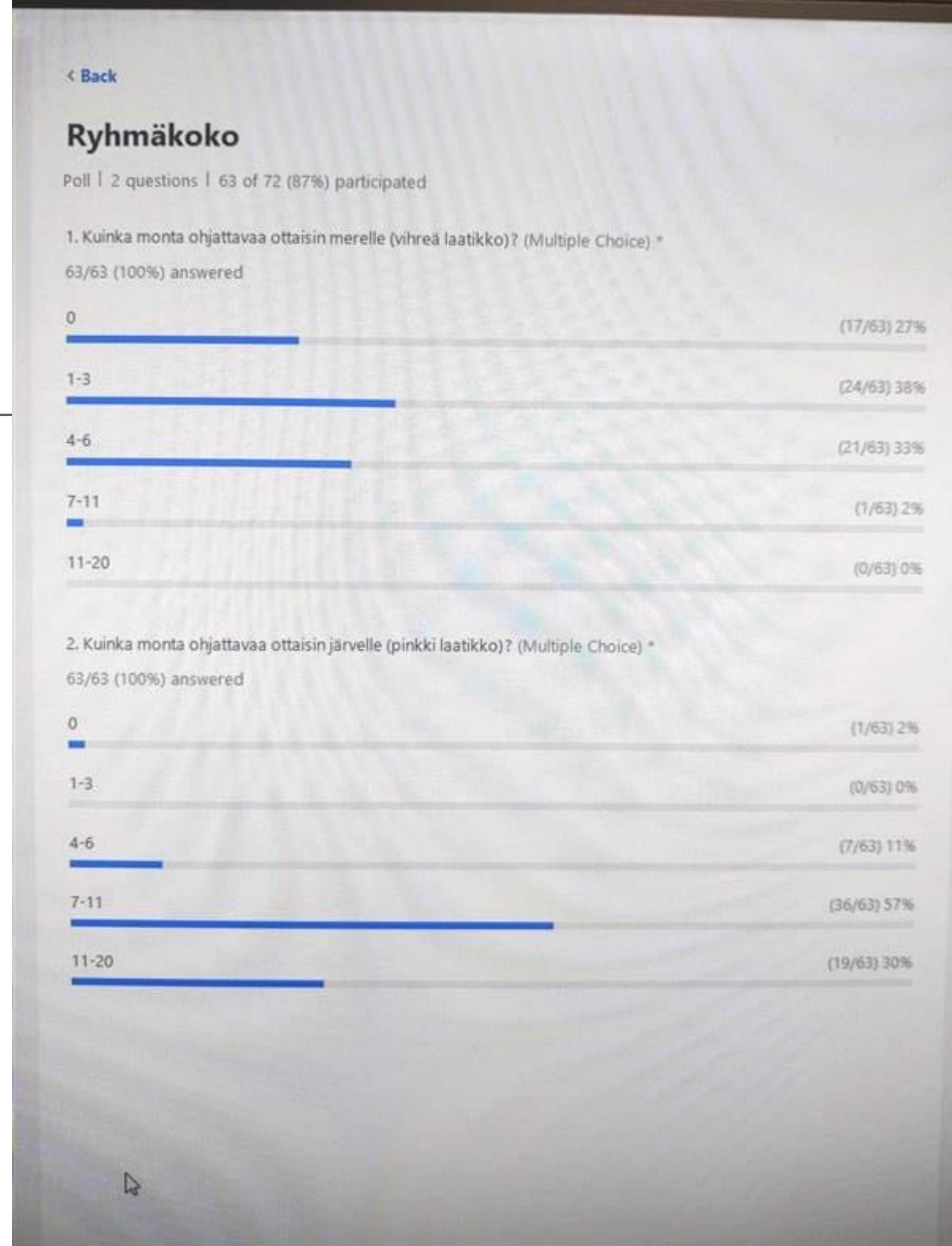
Kuinka monta ohjattavaa ottaisi?

Merelle (vihreä laatikko) 0, 1-3, 4-6, 7-11, 11-20

Järvelle (pinkki laatikko) 0, 1-3, 4-6, 7-11, 11-20

Vastaukset

Melonnan turvallisuusohje

Joitain huomoita

3.1 Melottavan vesikulkuneuvon varusteet

Aukkopeitteen voi harkinnan mukaan jättää pois. esimerkiksi lajitutustuminen suojaisella alueella, jossa ei ole vaaraa kajakin täyttymisestä tai koulutustilanteessa.

Melonnan turvallisuusohje

Joitain huomoita

3.2. Omistaja ja yhteystiedot merkittävä vesikulkuneuvoon

4.1. SUP-lautailuun kelluntavälinesuositus

Melonnan turvallisuusohje

Joitain huomioita

Toiminnan järjestäjä määrittää osallistujien uimataitovaatukset ja viestii tästä osallistujille.

Yleinen suositus uimataidolle: Uiminen 25 m melontavarusteissa pään käytyä hetkellisesti veden alla.

